

วิธีการศึกษา

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) ด้วยวิธีการดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานในระบบจ่ายตรงฯ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ (Documentary Research) ใช้เป็นวิธีการหลัก

2. โดยวิธีการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการรอง โดยจะสุ่มสัมภาษณ์ผู้บริหารของกรมบัญชีกลางในสังกัดส่วนกลาง ระดับผู้อำนวยการหรือเทียบเท่า จากจำนวนทั้งสิ้น 92 คน⁹ โดยสุ่มสัมภาษณ์ ใช้เกณฑ์การสุ่มสัมภาษณ์ คือ เลือกสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบหลากหลาย เช่น สัมภาษณ์ผู้บริหารระดับรองอธิบดีกรมบัญชีกลางที่กำกับดูแลการตั้งงบประมาณ งบกลาง รายการเงินช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้าง (เงินสวัสดิการต่าง ๆ) สัมภาษณ์ผู้อำนวยการกลุ่มงานสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการที่มีหน้าที่กำกับดูแลการพัฒนากระบวนการเบิกจ่ายเงินค่ารักษายาบาลโดยตรง สัมภาษณ์นักวิชาการคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบระบบจ่ายตรงค่ารักษายาบาลในระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government Fiscal Management Information Systems : GFMS) สัมภาษณ์นิติกรในกลุ่มงานวินิจฉัยความรับผิดชอบละเมิด และสัมภาษณ์นักวิชาการคลังที่เป็นผู้ที่เคยทำผลงานทางวิชาการเรื่อง การปรับปรุงระบบสวัสดิการรักษายาบาลของข้าราชการในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 รวมทั้งสัมภาษณ์ลูกจ้างประจำในตำแหน่งพนักงานขับรถ พนักงานพิมพ์ดีด ผู้ช่วยช่างทั่วไป เป็นต้น สัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้สมัครเข้าระบบจ่ายตรงฯ แล้ว จำนวน 3 คน และเป็นผู้ที่ยังไม่ได้สมัครเข้าระบบจ่ายตรงฯ จำนวน 7 คน ข้าราชการประจำจากจำนวนทั้งสิ้น 705 คน สุ่มสัมภาษณ์ จำนวน 80 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้สมัครเข้าระบบจ่ายตรงฯ แล้ว จำนวน 38 คน และเป็นผู้ที่ยังไม่ได้สมัครเข้าระบบจ่ายตรงฯ จำนวน 42 คน และลูกจ้างประจำจากจำนวนทั้งสิ้น 82 คน สุ่มสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน เป็นผู้ที่ได้สมัครเข้าระบบจ่ายตรงฯ แล้ว จำนวน 5 คน และเป็นผู้ที่ยังไม่ได้สมัครเข้าระบบจ่ายตรงฯ จำนวน 5 คน รวมผู้ที่ จะสัมภาษณ์ 100 คน จากจำนวนทั้งหมด 879 คน

⁹ กองการเจ้าหน้าที่ กรมบัญชีกลาง, “รายงานระบบทะเบียนประวัติของระบบการจ่ายเงินเดือนและค่าจ้างประจำ,” พฤศจิกายน 2550, ข้อมูลสืบค้น เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2550.

ประเด็นศึกษา

1. ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาว่า ผู้มีสิทธิของกรมบัญชีกลางมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลในระบบจ่ายตรงๆ มากน้อยแค่ไหน และสาเหตุใดหรือข้อขัดข้องใดที่ทำให้ผู้มีสิทธิดังกล่าว ยังไม่ตัดสินใจสมัครเข้าระบบจ่ายตรงๆ

2. หาวิธีการรณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเข้าใจ และเห็นประโยชน์ของการสมัครเข้าระบบจ่ายตรงๆ และตัดสินใจสมัครเข้าระบบจ่ายตรงๆ โดยวิธีดังนี้

2.1 ใช้การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานด้วยวิธีการสื่อสาร 2 ทาง กรมบัญชีกลางจะต้องวางแผนประชาสัมพันธ์ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ขั้นตอนที่ต้องใช้ในการใช้สิทธิในระบบจ่ายตรงค่ารักษาพยาบาล โดยกำหนดสื่อหรือวิธีการในการประชาสัมพันธ์ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้งใช้วิธีการประเมินผลการประชาสัมพันธ์ โดยเปิดโอกาสหรือมีช่องทางให้ผู้มีสิทธิได้ทราบข้อมูลข่าวสาร ชักถามปัญหาข้อข้องใจ รวมทั้งมีช่องทางที่จะเสนอแนะประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

2.2 ส่งเสริมเพิ่มเติมการเรียนรู้ของผู้มีสิทธิให้เข้าใจหลักการและเหตุผลของการพัฒนาระบบค่ารักษาพยาบาลและขั้นตอนของผู้มีสิทธิในการสมัครเข้าระบบ รวมทั้งประโยชน์หรือผลดีที่ผู้มีสิทธิจะได้รับว่ามีอะไรบ้างเพื่อให้ผู้มีสิทธิตัดสินใจสมัครเข้าระบบจ่ายตรงๆ เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งจูงใจให้เกิดความภาคภูมิใจว่าผู้มีสิทธิได้มีส่วนร่วมร่วมกับกรมบัญชีกลางซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้ภารกิจของกรมบัญชีกลางบรรลุวัตถุประสงค์

โดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ คือ

1. ศึกษาหลักการในการประชาสัมพันธ์ ความหมายของการประชาสัมพันธ์ กระบวนการและขั้นตอนของการดำเนินการประชาสัมพันธ์ โดยเริ่มจากการศึกษาหาข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในเรื่องการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลในระบบจ่ายตรงๆ เพื่อใช้ในการวางแผนและกำหนดสื่อหรือเลือกวิธีการในการประชาสัมพันธ์ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้งต้องมีการประเมินผลที่ได้รับเพื่อดูปฏิกิริยาตอบกลับแล้วนำมาพิจารณาทบทวนปรับปรุงแก้ไขให้เกิดผลสำเร็จในการประชาสัมพันธ์

2. ศึกษาหลักการของการเรียนรู้ที่ถูกต้องจนทำให้ผู้มีสิทธิได้เข้าใจหลักการและเหตุผลของระบบจ่ายตรงๆ สามารถเข้าใจขั้นตอนและเงื่อนไขในการเข้าระบบ รวมทั้งเห็นประโยชน์หรือผลดีในส่วนที่ผู้มีสิทธิจะได้รับ และจะต้องศึกษาหลักการหรือทฤษฎีการจูงใจที่จะทำให้ผู้มีสิทธิเห็นว่าตนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามภารกิจของกรมบัญชีกลาง

ทั้งนี้ ก็เพื่อให้เกิดผลในการรณรงค์ให้ข้าราชการและลูกจ้างประจำของกรมบัญชีกลางลงทะเบียนในระบบจ่ายตรงค่ารักษาพยาบาล

นิยามศัพท์เฉพาะ

“ค่ารักษาพยาบาล” หมายความว่า เงินที่สถานพยาบาลเรียกเก็บในการรักษาพยาบาล ดังนี้¹⁰

- (1) ค่ายา ค่าเลือด และส่วนประกอบของเลือดหรือสารทดแทน ค่าน้ำยาหรืออาหารทางเส้นเลือด ค่าออกซิเจน และอื่น ๆ ทำนองเดียวกันที่ใช้ในการบำบัดรักษาโรค
- (2) ค่าอวัยวะเทียมและอุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค รวมทั้งค่าซ่อมแซม
- (3) ค่าบริการทางการแพทย์ ค่าตรวจ ค่าวิเคราะห์โรค แต่ไม่รวมถึงค่าจ้างผู้พยาบาลพิเศษ ค่าธรรมเนียมพิเศษ และค่าบริการอื่นทำนองเดียวกันที่มีลักษณะเป็นเงินตอบแทนพิเศษ
- (4) ค่าห้องและค่าอาหารตลอดเวลาที่เข้ารับการักษาพยาบาล
- (5) ค่าตรวจสุขภาพประจำปี

“การรักษาพยาบาล” หมายความว่า รวมถึง การตรวจสุขภาพประจำปี เพื่อประโยชน์ทางด้านสาธารณสุข¹¹

“สถานพยาบาล” หมายความว่า สถานพยาบาลของทางราชการและสถานพยาบาลของเอกชน¹²

“สถานพยาบาลของทางราชการ” หมายความว่า สถานพยาบาลของทางราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และให้หมายความรวมถึงสถานพยาบาลของกรุงเทพมหานคร รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ สภาอากาศไทย ศูนย์สุขภาพสมาคมปราบวัณโรค กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก และสถานพยาบาลอื่นที่กระทรวงการคลังกำหนด¹³

“สถานพยาบาลของเอกชน” หมายความว่า สถานพยาบาลของเอกชนที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืนเกินยี่สิบห้าเตียง ซึ่งได้รับอนุญาตให้ตั้งหรือดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล¹⁴

¹⁰พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2533 มาตรา 4.

¹¹พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2523 มาตรา 4.

¹²เรื่องเดียวกัน.

¹³เรื่องเดียวกัน.

¹⁴พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 มาตรา 4.

“บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า¹⁵

(1) บุตรชอบด้วยกฎหมายซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือบรรลุนิติภาวะแล้ว แต่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของบิดาหรือมารดา ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล แต่ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมหรือบุตรซึ่งได้ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นแล้ว

(2) คู่สมรสของผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

(3) บิดาหรือมารดาของผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ได้ทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจในระบบจ่ายตรงๆ ของผู้มีสิทธิ ทั้งนี้ เพื่อเลือกสื่อและวิธีการในการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเข้าใจว่าระบบจ่ายตรงๆ ทำให้ผู้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลที่ดีขึ้น และลดขั้นตอน ลดภาระในการสำรองเงินจ่ายค่ารักษาพยาบาล เกิดความโปร่งใสในการเรียกเก็บและการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล โดยรัฐสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายในด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ได้ทราบปัญหาหรือข้อขัดข้องที่แท้จริงของผู้มีสิทธิ ผู้ศึกษาจะได้เสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาให้หน่วยงานภายในของกรมบัญชีกลางที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบรับทราบปัญหา ข้อขัดข้องดังกล่าว รวมทั้งหาวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้นได้ตรงจุด ตรงประเด็น

3. ใช้ข้อมูลผลการศึกษาที่ได้รับ เสนอผู้บังคับบัญชาระดับสูงเพื่อกำหนดเป็นนโยบาย ในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีสิทธิของกรมบัญชีกลางทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเข้าระบบจ่ายตรงๆ

จากความเป็นมา สภาพปัญหา ข้อขัดข้องและวัตถุประสงค์ของการศึกษา จะต้องมีการศึกษาเพื่อให้ได้ประเด็นข้อเท็จจริงนำไปสู่ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ โดยจำเป็นต้องมีการรอบแนวคิด ทฤษฎีและการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

¹⁵พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2523 มาตรา 4.